

НАРЕДБА за командировките в страната

Приета с ПМС № 72 от 30.12.1986 г., обн., ДВ, бр. 11 от 10.02.1987 г., изм. и доп., бр. 21 от 15.03.1991 г., в сила от 15.03.1991 г., бр. 2 от 7.01.1994 г., в сила от 1.01.1994 г., изм., бр. 62 от 11.07.1995 г., в сила от 1.07.1995 г., бр. 34 от 25.04.1997 г., изм. и доп., бр. 40 от 30.04.1999 г., в сила от 1.05.1999 г., изм., бр. 2 от 8.01.2008 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 2 от 7.01.2011 г., в сила от 1.01.2011 г., изм. и доп., бр. 27 от 24.03.2023 г.

Раздел I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., изм., бр. 2 от 1994 г.) С тази наредба се определят условията за командироване в страната, размерите на командировъчните пари (пътни, дневни и квартирни), редът за отчитането им, както и правата и задълженията на командировашите и командированите.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командировките се определят в календарни дни и включват дните за изпълнението на задачата, дните на пътуването и почивните и празничните дни.

Чл. 3. (1) Командированият спазва установеното работно време на предприятието, в което е командирован.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Когато изпълнението на задачата не е пряко свързано с работата на предприятието, в което е командирован, командированият сам определя работното си време, като се ръководи от установеното за него работно време и от необходимостта да изпълни задачата в рамките на дните, определени със заповедта за командировката.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) (1) Командированият за времето на командировката има право да получи освен brutното си трудово възнаграждение и командировъчни пари при условията и в размерите, определени с тази наредба. Brutното трудово възнаграждение не може да бъде по-малко от определеното по чл. 228 от Кодекса на труда.

(2) Когато със заповедта за командировка е разпоредено командированият в мястото на командировката да извърши работа, за която се предвижда трудовото възнаграждение да се определя според изработеното, той получава освен командировъчни пари и трудово възнаграждение в зависимост от изработеното, но не по-малко от уговореното трудово възнаграждение по основното му трудово правоотношение.

(3) Командировъчните пари се заплащат от работодателя, командировал работника или служителя.

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) По изключение може да бъде командирован работник или служител от друго предприятие само при взаимно писмено съгласие между него, работодателя му и командировашия. В тези случаи изплащането на командировъчните пари е за сметка на командировашия, ако не е уговорено друго.

(2) Могат да бъдат командировани с тяхно съгласие и лица, които работят на обществени начала, самодейци и др., когато се изпращат за изпълнение на възложена задача във от постоянното им местоживееене.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Работниците или служителите, които работят по

съвместителство в друго предприятие, могат да бъдат командироваани от него само при съгласие на работодателя по основното им трудово правоотношение.

Чл. 6. (1) Не се считат командироваани лицата, които:

1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) извършват постоянната си работа през време на пътуването - работници от локомотивни и други превозни бригади, шофьори, летци, моряци, ловни и риболовни надзиратели от подвижната охрана и др.;

2. изпълняват служебни задачи в границите на населените места, където е мястото на работата им, определено при възникване на трудовото правоотношение;

3. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) изпълняват длъжности като снабдителни, доставчици, куриери, раздавачи и други, при които характерът на работата е свързан с пътуване между различни населени места.

(2) Не се заплащат командировъчни пари на работниците, които получават допълнителни възнаграждения, включващи и командировъчните пари, освен ако с акт на Министерския съвет е предвидено друго.

Раздел II

РЕД ЗА КОМАНДИРОВАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.)

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., отм., бр. 2 от 1994 г.).

Чл. 8. (1) (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) Командировките се извършват въз основа на предварително издадена писмена заповед. Заповедта може да се създава и като електронен документ съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) При особени обстоятелства, когато се налага незабавно заминаване, командироването може да се извърши и по устно нареждане на командировачия, който в 3-дневен срок е длъжен да издаде писмена заповед.

(3) Може да не се издава заповед за командировка на прокурори и следователи във връзка със станали произшествия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г.) За министрите, ръководителите на ведомства и предприятия, областните управители, председателите на общинските съвети и кметовете на общини писмена заповед за командироване не се издава. Разходите за командировките на тези лица се изплащат въз основа на представени документи, изискващи се по тази наредба. След изтичане на всяко тримесечие се изготвя писмен отчет за получените командировъчни пари, който се одобрява от съответния колективен орган, а когато няма такъв - от длъжностното лице, с което е сключен съответният договор, или от упълномощено от него лице.

Чл. 9. (1) В заповедта за командироване се посочват:

1. (доп. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) наименованието на предприятието и длъжностното лице, което издава заповедта;

2. трите имена и длъжността на командированото лице;

3. мястото на командироването;

4. задачата, за която лицето се командирова;

5. времетраенето на командировката;
  6. (изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) командировъчните дневни, пътни, и квартирни пари, на които командированият има право;
  7. начинът на пътуването и други данни, които имат значение за определяне правото и размера на командировъчните пътни пари;
  8. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) видът на отчета за извършената работа;
  9. (нова - ДВ, бр. 21 от 1991 г., изм., бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г., бр. 34 от 1997 г., отм., бр. 40 от 1999 г.);
  10. (нова – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) необходимостта от заверка на заповедта с подпис на оправомощено длъжностно лице на мястото на командироването.
- (2) Изменение на времетраенето на командировката или други промени могат да се извършват само с нова писмена заповед.
- Чл. 10.** (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Заповедта за командировка се издава от работодателя или от упълномощено от него длъжностно лице.
- (2) (Отм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.).

Раздел III

ПЪТНИ ПАРИ

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г., бр. 40 от 1999 г.) На командирования се заплащат пътни пари за отиване до мястото на изпълнение на задачата и обратно, както и превозните разноски за обществен транспорт в чертите на населеното място.

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Когато между населеното място, където е мястото на постоянната работа, и мястото на командироването има повече от един вид превозно средство (самолет, експресен влак, бърз и обикновен влак, автобус, кораб и др.), то се определя по преценка на командирования, като се вземат предвид условията на превоза, естеството на извършваната работа, необходимото време и други. Видът на превозното средство се посочва в заповедта за командировка.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.).

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) Когато в заповедта за командировка е посочено командированият да пътува с лично моторно превозно средство, се изплащат пътни пари, равни на равностойността на изразходваното гориво по разходни норми, определени от производителя на моторното превозно средство, за комбиниран режим на движение (градско и извънградско).

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) В случаите по ал. 1 в заповедта за командировка задължително се посочват данните за вида и марката на личното моторно превозно средство, за разхода, вида и цената на горивото, за маршрута и разстоянията в километри по пътната мрежа, по които се установяват пътните пари.

(3) Когато с командирования по ал. 1 пътуват и други командировани лица, командированият изплаща пътни пари само на него.

Чл. 14. (Отм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.).

Чл. 15. На командированите не се заплащат пътни пари:

1. (изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) когато ползват безплатен превоз;
2. (отм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.);
3. (отм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.);
4. за отиване до мястото на командироването, когато се намират там на друго

основание;

5. за връщане в мястото на постоянната работа, когато виновно не се завърнат своевременно след изпълнение на служебната задача.

Чл. 16. (1) Когато командированите имат право на пътуване по намалени тарифи, независимо дали то е използвано, пътните пари им се заплащат по тези тарифи.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.).

Чл. 17. Когато няма възможност да се ношува в мястото на командировката, на командирования се разрешава да ношува в съседно селище и му се заплащат съответните пътни разноски.

Чл. 18. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) На командированите за повече от 1 месец се разрешава не по-малко от един път месечно през някой от почивните и празничните дни да се завръщат по тяхно искане в мястото на постоянната си работа, като им се заплащат пътните разноски. За тези дни не се заплащат дневни пари. Квартирни пари се заплащат само в случаите по чл. 26, ал. 1.

Раздел IV ДНЕВНИ ПАРИ

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г., бр. 34 от 1997 г., бр. 40 от 1999 г., бр. 2 от 2008 г., бр. 27 от 2023 г.) На командирования, когато остава да ношува в мястото на командировката, се заплащат дневни пари в размер 40 лв. за всеки ден от командировката.

(2) На командирования, който изпълнява служебните си задължения през по-голямата част от работното време в друго населено място без ношуване, се изплащат дневни пари в размер 50 на сто от размера по ал. 1.

(3) За дните, през които командированият се е завърнал в постоянната си месторабота за доклади, проучвания и други, дневни пари не му се изплащат.

Чл. 20. (Отм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.).

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 2 от 1994 г., доп., бр. 40 от 1999 г., изм., бр. 27 от 2023 г.) По преценка на командировация, на друг колективен орган за управление на предприятието или когато това е уговорено в колективен трудов договор или в споразумение със синдикална организация на държавните служители, на командирования се заплащат дневни пари в размер до 200 на сто от размера по чл. 19, ал. 1.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.).

Чл. 22. (Отм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.).

Чл. 23. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) Не се заплащат дневни пари при ползуване служебно на целодневна безплатна храна в мястото на командировката.

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командированият, който е заболял по време на командировката, получава дневни пари за цялото време, през което здравното му състояние не позволява да изпълнява възложената задача или да се завърне в постоянното си място на работа.

(2) Когато заболялият постъпи на лечение в болнично заведение, дневни пари не се заплащат.

Чл. 25. (Отм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.).

Раздел V

КВАРТИРНИ ПАРИ

Чл. 26. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 2011 г., в сила от 1.01.2011 г.) На командирования се заплащат квартирни пари за нощуване в мястото на командировката в размер на действително платените (вкл. за данъци и такси) срещу представен документ, издаден по установения ред, но не повече от утвърдената сума за една нощувка. Не се допуска компенсация между отделните нощувки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., отм., бр. 40 от 1999 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г., в сила от 1.01.1999 г., отм., бр. 2 от 2011 г., в сила от 1.01.2011 г.).

Чл. 27. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) Не се заплащат квартирни пари, когато е ползвана безплатна нощувка в мястото на командировката.

Чл. 28. (Доп. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 40 от 1999 г., изм., бр. 2 от 2011 г., в сила от 1.01.2011 г., отм., бр. 27 от 2023 г.).

Раздел VI ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ

Чл. 29. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командированият е длъжен в 3-дневен срок след завръщането си от командировка да даде отчет за извършената работа. Ръководителите са длъжни в 5-дневен срок да вземат становище по отчета.

(2) Командированите, които отчитат резултатите от работата си в отделен документ - ревизионен акт, следствен протокол и др., могат да не правят отчет за извършената работа.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Командированият следи за ефективността на извършените командировки. Той разпорежда вземането на съответни мерки в зависимост от задачата, която е била възложена на командированите, и резултатите от нейното изпълнение.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г., бр. 40 от 1999 г., бр. 27 от 2023 г.) Бюджетните организации изплащат командировъчни пари в размерите, определени съгласно наредбата, и в рамките на утвърдените им за тази цел средства с бюджетите и разчетите за сметките за средства от Европейския съюз за съответната година.

Чл. 31. (Нов - ДВ, бр. 21 от 1991 г., изм., бр. 2 от 1994 г., бр. 40 от 1999 г.) Разходите за изплатените командировъчни пари се отчитат като разходи за съответната дейност.

Чл. 32. (Нов - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командировъчните пари се изплащат срещу представяне на:

1. заповед за командировка, а в случаите по чл. 8, ал. 2 и 3 - командировъчно удостоверение;

2. препис от писмен отчет, когато това се изисква със заповедта за командировка;

3. (изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г., бр. 2 от 2011 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 27 от 2023 г.) сметка за дължимите пътни, дневни и квартирни пари или авансов отчет, когато преди заминаването е получен служебен аванс, към който се прилагат документи за извършени разходи:

а) документ за платените пари за нощуване; размерът на квартирните пари задължително се утвърждава от командирования; утвърденият размер може да бъде по-голям от първоначално определения със заповедта за командировката;

б) билет или друг документ, удостоверяващ извършените пътни разходи; билетът или

протоколът за самолетен билет, и/или бордната карта се представят, когато пътуването е извършено със самолет.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Неотчетените командировки се уреждат и отчитат по досега действащите нормативни актове.

§ 2. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) Тази наредба се издава на основание чл. 215, ал. 1 във връзка с чл. 121 от Кодекса на труда и влиза в сила от 1 януари 1987 г.

§ 3. Тази наредба отменя:

1. Наредбата за служебните командировки в страната и обезщетенията при преместване на работа в друго населено място (обн., ДВ, бр. 39 от 1978 г.; изм., бр. 3 от 1980 г., бр. 100 от 1981 г. и бр. 8 от 1985 г.).

2. В точка 2 на специфичните разпоредби към раздел I на Таблицата за размерите на лекторските и други възнаграждения, приета с ПМС № 26 от 1986 г. (ДВ, бр. 43 от 1986 г.), думите "като лекторите получават дневни пари само за дните, когато не са изнасяли лекции" се заличават. Заличава се и т. 6 от специфичните разпоредби към раздели II, III, IV и V на същата таблица.

§ 4. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г., бр. 40 от 1999 г., бр. 27 от 2023 г.) Министърът на труда и социалната политика и министърът на финансите дават указания по прилагането на наредбата съобразно своята компетентност.

§ 5. (Нов - ДВ, бр. 21 от 1991 г., отм., бр. 40 от 1999 г.).

§ 6. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2023 г.) Контролът по прилагането на наредбата се осъществява по компетентност от Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда", Националната агенция за приходите и Агенцията за държавна финансова инспекция.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Постановление № 81 на Министерския съвет от 26 април 1999 г.

за изменение и допълнение на Наредбата за командировките в страната

(ДВ, бр. 40 от 1999 г., в сила от 1.05.1999 г.)

§ 12. Заварените в командировка лица при влизането в сила на постановлението се отчитат по действащите за съответните периоди разпоредби.

.....

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 123

на Министерския съвет от 15 юни 1999 г. за изменение

на нормативни актове на Министерския съвет

(ДВ, бр. 56 от 1999 г., в сила от 5.07.1999 г.)

.....

§ 2. В нормативните актове на Министерския съвет и в приложенията към тях, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., всички числа в стари левове се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове.

Заклучителни разпоредби

§ 3. Постановлението се приема на основание § 4, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за деноминация на лева.

§ 4. Постановлението влиза в сила от 5 юли 1999 г.